

2006

HISTORY - I (Optional)

इतिहास - I (वैकल्पिक)

001204

Standard : Degree

स्तर : पदवी

Nature : Conventional

स्वरूप : पारंपारिक

Total Marks : 200

एकूण गुण : 200

Duration : 3 Hours

कालावधी : 3 तास

Note :

सूचना :

- (i) Answers must be written either in English or in Marathi.
उत्तरे इंग्रजीमधून किंवा मराठीमधून लिहिली पाहिजेत.
- (ii) Question No. 1 is Compulsory. Of the remaining questions, attempt any four selecting one question from each section.
प्रश्न क्रमांक 1 अनिवार्य आहे. उर्वरित प्रश्नांमधून कोणतेही चार सोडवा पण प्रत्येक विभागातून एक प्रश्न निवडून सोडविणे आवश्यक आहे.
- (iii) Figures to the RIGHT indicate marks of the respective question.
उजवीकडील अंक संबंधित प्रश्नांचे गुण दर्शवितात.
- (iv) Number of optional questions upto the prescribed number in the order in which they have been solved will only be assessed. Excess answers will not be assessed.
ज्या क्रमाने निर्धारित संख्येपर्यंत पर्यायी प्रश्नसंख्या सोडविली आहे, तेवढीच प्रश्नसंख्या तपासली जाईल, अतिरिक्त उत्तरे तपासली जाणार नाहीत.
- (v) Credit will be given for orderly, concise and effective writing.
नीटनेटक्या, संक्षिप्त व परिणामकारक लिखाणास श्रेय दिले जाईल.
- (vi) Candidate should not write roll number, any name (including their own), signature, address or any indication of their identity anywhere inside the answer book otherwise he will be penalised.
उत्तरपुस्तिकेच्या आतील भागात कोठेही उमेदवाराने बैठक क्रमांक, स्वतः किंवा इतरांचे नाव, पत्ता किंवा आपली ओळख देणारे चिन्ह नमूद करू नये अन्यथा तो शिक्षेस पात्र ठरेल.
- (vii) For each slab of 10, 15 and 20 marks, the examinee is expected to write answers in 125, 175 and 250 words respectively.
प्रत्येकी 10, 15 आणि 20 गुण असलेल्या प्रश्नांची उत्तरे परिक्षार्थीकडून अनुक्रमे 125, 175 आणि 250 शब्दांमध्ये अपेक्षित आहेत.

P.T.O.

1. Answer *any four* of the following (10 marks each)
- खालीलपैकी कोणत्याही चारांची उत्तरे लिहा :
- (a) Critically examine the archaeological sources for the study of Ancient Indian History. 10
प्राचीन भारताच्या इतिहासाच्या अभ्यासासाठी असलेल्या पुरातत्वीय साधनांचे टिकात्मक परिक्षण करा.
- (b) Give a brief account of career and achievements of Kanishka. 10
कनिष्काची कारकीर्द व कामगिरीचा थोडक्यात आढावा घ्या.
- (c) Describe the territorial expansion of the Mughal Empire during Akbar's reign. 10
अकबराच्या कालखंडातील मुगल साम्राज्याच्या सीमा वृद्धि/विस्ताराचे वर्णन करा.
- (d) Describe the position of women in the Indian society during Mughal period. 10
मोगल कालीन भारतीय समाजातील स्त्रियांच्या दर्जाचे/स्थानाचे वर्णन करा.
- (e) Describe the salient features of administrative system of Chatrapati Shivaji Maharaj. 10
छत्रपति शिवाजी महाराजांच्या प्रशासन व्यवस्थेच्या प्रमुख वैशिष्ट्यांचे वर्णन करा.

www.mpscmaterial.com

SECTION - A

विभाग - A

2. Answer the following sub-questions :
- खालील उपप्रश्नांची उत्तरे द्या :
- (a) Write an essay on the discovery and extent of the Indus Valley Civilization. 10
सिंधू संस्कृतीचा शोध आणि विस्तार यावर निबंध लिहा.
- (b) Who were 'Aryans' ? Give an account of their social conditions. 15
'आर्य' कोण होते? आर्यांच्या सामाजिक परिस्थितीचा आढावा घ्या.
- (c) Narrate the life and teaching of Gautam Buddha. Show the causes of the decline of Buddhism in India. 15
गौतम बुद्धाचे जीवन व शिकवण या विषयी माहिती सांगा. भारतातील बौद्ध धर्माच्या न्हासाची कारणे सांगा.

3. (a) Write an essay on the socio-economic life of the Indus Valley people.
सिंधू संस्कृतीतील लोकांच्या सामाजिक व आर्थिक जीवनावर निबंध लिहा. 10
- (b) Write a detailed note on the education and literature during the vedic age.
वेदकालीन शिक्षण व वाङ्मयावर विस्तृत टिप लिहा. 15
- (c) Trace the career and achievements of Emperor Ashoka.
सम्राट अशोकाच्या कारकीर्द व कामगिरीचा मागोवा घ्या. 15

SECTION - B

विभाग - B

4. Answer the following sub-questions :

खालील उपप्रश्नांची उत्तरे लिहा :

- (a) Describe the socio-religious conditions during Gupta period.
गुप्त काळातील सामाजिक व धार्मिक परिस्थितीचे वर्णन करा. 15
- (b) Give the brief account of political condition of South India during Chola period.
चोल काळातील दक्षिण भारतातील राजकीय परिस्थितीचा थोडक्यात आढावा घ्या. 15
- (c) Comment on the source material and the methodology used by Kalhana to write the history of Kashmir.
काश्मिरचा इतिहास लिहण्यासाठी कल्हणाने वापरलेल्या पद्धती व स्रोत/साधने यावर भाष्य करा. 10
5. (a) Discuss the achievements of the Pallavas in literature, art and architecture.
वाङ्मय, कला व स्थापत्य या क्षेत्रातील पल्लव राजवटीच्या कामगिरीची चर्चा करा. 15
- (b) Critically examine the effects of Arab conquest in India.
अरबांच्या भारतावरील स्वारीच्या परिणामांचे टिकात्मक परिक्षण करा. 15
- (c) Analyse the main features of the Bhakti Movement in Medieval period.
मध्ययुगीन कालखंडातील भक्ति चळवळीच्या प्रमुख वैशिष्ट्यांचे परिक्षण करा. 10

www.mpscmaterial.com

SECTION - C

विभाग - C

6. Answer the following sub-questions :

खालील उपप्रश्नांची उत्तरे लिहा :

- (a) Discuss the career and achievements of Krishna Dev Raya. 15
कृष्णदेवरायाची कारकिर्द व कामगिरीची चर्चा करा.
- (b) Discuss the land revenue and military administration of Delhi Sultanate. 15
दिल्ली सुलतानशाहीतील जमीन महसुल व सैन्य व्यवस्थापनाची चर्चा करा.
- (c) Discuss the nature of agricultural production during Mughal period. 10
मोगल कालखंडातील शेतकी उत्पादनाच्या स्वरूपाची चर्चा करा.

7. Answer the following sub-questions :

खालील उपप्रश्नांची उत्तरे लिहा :

- (a) Examine the factors responsible for the rise of Maratha power under Chatrapati Shivaji Maharaj. 15
छत्रपति शिवाजी महाराजांच्या अधिपत्याखाली मराठी सत्तेच्या उदयास कारणीभूत ठरलेल्या घटकांचे परिक्षण करा.
- (b) Write a note on the Mansabdari system of the Mughals. What were the chief defects of the system ? 15
मुगलांच्या मनसबदारी पद्धतीवर टिप लिहा. या पद्धतीतील प्रमुख दोष कोणते होते ?
- (c) Describe the salient features of the Mughal currency system. 10
मोगलकालीन चलन व्यवस्थेच्या प्रमुख वैशिष्ट्यांचे वर्णन करा.

P.T.O.

SECTION - D

विभाग - D

8. Answer the following sub-questions :

खालील उपप्रश्नांची उत्तरे लिहा :

- (a) Give a brief account of the teaching of saints during Medieval period. 15
मध्ययुगीन काळातील संतांच्या शिकवणुकीचा थोडक्यात आढावा घ्या.
- (b) Give an account of the development of art and architecture under the Mughals. 15
मोगलकालीन कला व स्थापत्यातील प्रगतीचा आढावा घ्या.
- (c) Describe the different phases of the Anglo-French conflict. 10
इंग्रज व फ्रेंच यांच्या वादातील विविध टप्प्यांचे वर्णन करा.

9. Answer the following sub-questions :

खालील उपप्रश्नांची उत्तरे लिहा :

- (a) Discuss the philosophy of Sufism ? To what extent Sufism was influenced by Bhakti movement. 10
सुफी चळवळीतील तत्वज्ञानाची चर्चा करून सुफी चळवळीवर भक्ति चळवळीचा कितपत प्रभाव पडला ते सांगा.
- (b) Describe the development of Persian literature during Medieval period. 15
मध्ययुगीन कालखंडातील पर्शियन वाङ्मयाच्या प्रगतीचा आढावा घ्या.
- (c) Write a short note on Battle of Plassy. 15
प्लासीच्या लढाईवर थोडक्यात टिप लिहा.

- o O o -